

СТАНОВИЩЕ

от доц. Д-р Мария Манолова-Войкова, НАИМ-БАН / РИМ-Варна
за дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор“ на тема: „Стратегия за управление на културното и природното
наследство на община Павликени“

Представеният за защита дисертационния труд на Диана Митева включва увод, три глави, заключение и библиографска справка, с общ обем 255 страници, включително с илюстрациите. В библиографията са отбелязани 88 научни труда, почти всички български. Използвани са над 50 интернет източници, 40 лични интервюта, голям брой административни документи и нормативни актове.

Темата на дисертацията се фокусира върху актуален, обществено значим за община Павликени проблем, чието цялостно разработване е в състояние да предложи нови перспективи за опазването и управлението на културното и природно наследство в района и превръщането му в реален механизъм за привличане на туристически поток и произтичащия от него икономически растеж. Работата по тази сложна проблематика изисква задълбочен и безпристрастен анализ на потенциала, с който разполага община Павликени изразен както в самите природни ресурси и културни паметници, така и в съществуващия административен капацитет и изградена материална база. Това би следвало да са главните задачи на труда, които да доведат до изпълняването на основната цел - синтезиране на програма за модернизирание и оптимизиране на управлението на културно-историческото и природното наследство. С оглед на това смятам, че в уводната част има неяснота относно целите и задачите на изследването. Посочените като цели оценки на състоянието на музейната мрежа, съществуващата административна структура и потенциала за развитието им всъщност са задачи, от изпълнението на които произтича изпълнението на основната цел на труда.

Първа глава, която е и най-обемна е озаглавена "Музеи и обществени колекции". В нея са разгледани два музея и девет музейни колекции. Очевидно е усърдието на Диана Митева да събере голям масив информация за създаването и развитието на сбирките. Експозициите са описани и онагледени с илюстрации. След описанието на всяка музейна колекция следва коментар за нейното актуалното състояние и са изложени авторовите възгледи за перспективите за нейното развитие. Именно той би следвало да е главен акцент в анализа на музейните колекции и да се основава не само на лични впечатления, но и на официална, административно подкрепена информация, която дава реална

представа за развитието на съответната институция. Всъщност за всеки един музей именно данни като броят на фондовите единици, динамиката на постъпления на ДКЦ-та, броят на посетителите и целевите групи публика, броят на организирани събития и изложби са основните показатели, които характеризират музейната институция и определят нейния статут. Липсата на такава информация се отразява негативно върху обективността на анализа и го свежда до непрофесионално описание на наблюдаваното в момента състояние на музея или музейната сбирка. Ще си позволя да отбележа, че бележката, на авторката в началото на главата за конфиденциалността на подобна информация не отговаря на истината, тъй като тя би могла да се изиска от съответния музей или МК или НСИ. Поради посочените слабости считам, че проучването на музейните колекции в първа глава остава фрагментарно и в оценъчната си част изразява предимно субективния поглед на авторката.

Във втора глава "Историческо, природно и нематериално културно наследство" са представени паметници с потенциал за социализация, сред които малко известни археологически обекти, исторически места, природни местности, храмове, традиционни обичаи и практики. Смятам, че издирената и обобщена в тази част информация е един от основните приноси на работата, тъй като очертава огромния потенциал на община Павликени за развитие на културен туризъм чрез свързването в обща тематична мрежа на различни по характер обекти в географска близост.

Последната глава трета глава излага вижданията на авторката за основните перспективи за бъдещото развитие на културното и природното наследство на Павликени. Решения за сигурното съхраняване и опазване на културното наследство авторката вижда в дигитализацията и въвеждането на нови технологии в музейното пространство. Тук е уместно да се отбележи, че подобни процеси се предхождат от осигуряване на подходяща материална база и квалифициран персонал - проблеми, към чието решение авторката също би следвало да вземе отношение. Развитието на музейните институции е обвързано с иновативни методи за работа с публиката, с популяризацията на културното наследство и музейните институции чрез активно присъствие в медийното пространство - практики, които вече дават добри резултати в редица български музеи. Напълно подкрепям идеята за изграждане на единна система, обединяваща музеите, обществените колекции, историческите и природните забележителности в Община Павликени, която би дала възможност за разработване на пълноценни туристически продукти.

В заключение ще отбележа, че представената дисертация е първи опит да се систематизира и изследва културното и природно наследство на община Павликени. Въпреки посочените вече слабости, в разработката ясно личи детайлният поглед на авторката върху културното наследство на района и мотивация за намиране на работещи решения за съхраняване и популяризиране на културните и природни забележителности на Павликени.

Предложеният текст напълно покрива образователния критерий за докторска дисертация. В научно отношение има още много какво да се допълни, но предвид спецификата на темата, която изисква сериозни практически познания и опит в сферата на музейното дело и управлението на културното наследство, препоръчвам на научното жури да присъди на Диана Митева образователната и научна степен „доктор“.

Варна, април 2024 г.

доц. д-р Мария Манолова-Войкова

